

نگاهی به تحولات دنیای هنر در دوره همه‌گیری بیماری کرونا

هنر در قرنطینه

در نظر گرفتن مرزهای جغرافیایی اشاره دارد.

مخاطبینی به وسعت جهان

یکی از شاخص‌ترین تظاهرات رویکردهای تازه مراکز هنری جهان در مواجهه با مسئله مخاطب در هفته‌های اخیر به صورت گسترده‌تر دیدن مخاطبین رخ داد. این بار و در شرایطی که امکان بازدید حضوری از موزه‌ها به علت محدودیت تردد مردم سلب شده بود، موزه‌ها امکان یافتند تا به مدد فضای مجازی در گستره‌ای وسیع‌تر ارتباط خود را با مخاطب دنبال کنند. در شرایطی که اپیدمی ویروس کرونا باعث شد موزه‌های هنری مهم جهان از هراس آلوده شدن به این ویروس، تعطیل و از پذیرش بازدیدکنندگان سرباز بزنند، اما بسیاری از موزه‌های هنری جهان هم در این گسستگی ارتباطی با مخاطبان نشان‌دهنده تابایی به خرج دادند تا نه تنها این ارتباط از دست نرود بلکه اشکال تازه‌ای به خود بگیرد و حتی در شرایط عدم امکان بازدید فیزیکی، مخاطبانی از سراسر جهان را با خود همراه کنند. برای نمونه یکی از این تدابیر اقدام موزه «گتی» بود که در فراخوانی جهانی و بدون محدودیت مردم سراسر جهان را فراخواند تا آثار هنری مشهور را با امکانات خانگی در

روزبه صدر

واکنش فعالان هنرهای تجسمی به رخدادها و پدیده‌ها در سراسر جهان همواره به صورت‌های مختلفی بروز پیدا کرده و به تبع گرایش‌ها و تلقی‌های مختلف جامعه هنری رویکردهایی متفاوت را نیز در بر می‌گیرد. این روزها در فضایی که سایه یک بیماری همه‌گیر بر اغلب جوامع گسترده شده، شاهد واکنش‌های متعددی از هنرمندان سرتاسر جهان در مواجهه با این پدیده هراس‌انگیز هستیم. اما با وجود همه این رنگارنگی و تنوع رویکردها در قبال این پدیده، شاهد موضع‌گیری قابل‌اعتنایی هستیم که شاید بعد از دهه‌ها تصویری تازه از آنچه جامعه بشری می‌خوانیم، پیش روی ما می‌گذارد. گذشته از آنکه در هفته‌های گذشته هنرمندان سراسر جهان در اشکال مختلف از دیوار نگاری‌های هشداردهنده گرفته تا توصیه‌های بهداشتی در قالب تصاویر، تلاش به مشارکت در مواجهه با این پدیده کردند، اما نکته قابل‌اعتنا در این میان اتخاذ یک موضع جهانی از سوی بخش قابل‌توجهی از جامعه هنری بود که به نظر می‌رسد در نگاه‌های پرخطر بر اشتراکات زیستی همه جهانیان بدون

یادداشت

مروری بر آثار محمدعلی ترقی‌جاه

سرشار از تجسم شرقی

نادر کمالوند

هنر محمدعلی ترقی‌جاه در یک کلام و در نگاه اول هنری تغزلی است. هنری است که مابه‌ازای محتوایی خود را از جنس شعر می‌سازد و می‌پردازد. توصیف‌های ترقی‌جاه از هر آنچه به عنوان عناصر نقاشی‌هایش بر می‌گزیند، رنگی از شاعرانگی دارد و به وضوح از صافی احساسات درونی‌اش گذشته‌فرم، ضرب‌هنگ و ترکیب‌بندی‌های او همه و همه گویی در خدمت همین بیان تغزلی است که شکل می‌گیرد و پیدای می‌شود. به این ترتیب نقاشی‌های ترقی‌جاه را باید هنری مبتنی بر عواطف و احساسات به حساب آورد؛ با این وجود کارهای او اساساً از ابزار احساسات شدید به شیوه بیان گریبان‌خالی است؛ و اجازه می‌دهد تا درونی‌ترین عواطفش که به روشنی با تاجر به بسته‌او در آمیخته، در قالب موتیف‌هایی تکرار شونده شکل بگیرند و در بوم حیات خود را آغاز کنند. او عناصر برگزیده‌اش را به ترکیب‌هایی آرامش‌بخش در پس‌زمینه‌هایی غالباً یکدست می‌کشاند؛ زمینه‌ای که در آن اشکال آزادانه‌تر ساده‌ترین جلوه‌در حرکت‌در فضایی بی‌انتها تأثیری آرامش‌بخش بر بیننده می‌گذارد.

موضوع کرونا در زمین پارک معروف هلندی Keukenhof انجام شد. این چیدمان عظیم هنری به شکل یک جفت‌یه با استفاده از ۵۰ هزار گیاه و ۱۵۰ هزار شاخه گل، با همکاری شرکت‌های مختلف صنعت گل و گیاه هلند به وجود آمده است. ده‌ها داوطلب در مدت چهار روز با رعایت مقررات بهداشتی و حفظ فاصله لازم، یک جفت‌یه عظیم را در ابعاد ۲۲۵۰ مترمربع به تصویر کشیدند. ریه بخشی از بدن است که مورد هجوم ویروس کرونا قرار گرفته و به دشواری می‌تواند وظیفه نفس‌کشیدن را انجام دهد. گل‌ها و گیاهان به‌عنوان تولیدکنندگان اکسیژن ارتباط تنگاتنگی با ریه انسان دارند و به همین دلیل در کشوری که به‌عنوان مهد گل و گیاه شناخته می‌شود از این مواد برای ساخت یک اثر هنر محیطی استفاده شده است تا ارزش و اهمیت اعضای بدن انسان را یادآوری کند.

تغییر چهره آثار هنری

اما یکی از چشمگیرترین جلوه‌های همبستگی جامعه هنری و شهروندان جوامع در قالب تغییر چهره آثار هنری شناخته شده یا در معرض دید عموم رخ داده است. در این رویکرد هنرمندان و شهروندان علاقه‌مند به آثار هنری برای نشان دادن همراهی خود با نگرانی و اضطراب عمومی در مواجهه با همه‌گیری دست به تغییراتی در تصاویر آشنای ما از این آثار زدند. مجسمه «دختر بی‌پاک» واقع در نیویورک یکی از چندین مجسمه‌ای است که این روزها تحت تأثیر

موزه «گتی» در فراخوانی جهانی و بدون محدودیت مردم سراسر جهان را فراخواند تا آثار هنری مشهور را با امکانات خانگی در شرایط قرنطینه خانگی بازسازی کنند. این موزه امیدوار است در میان همه‌گیری کووید ۱۹ به عنوان چالشی در رسانه‌های اجتماعی الهام‌بخش مخاطبین باشد. موزه هنرلس آنجلس نیز دیگر مرکز هنری مهمی بود که در اقدامی از این دست به بازخوانی ارتباط با مخاطب پرداخت. این موزه بارها اندازی چالشی با عنوان «هنر-قرنطینه» بازآفرینی آثار نقاشی مشهور و شناخته شده تاریخ هنر را به مخاطب خود که حالا تمام مردم اقصی نقاط جهان را در بر می‌گیرد پیشنهاد می‌دهد. نکته حائز اهمیت اقداماتی از این دست یادآوری این موضوع است که در شرایط محدودیت ارتباطات اجتماعی و گذران اوقات افراد در خانه‌ها، بجز توصیه‌هایی برای صرف سرگرم شدن آن‌ها، می‌توان با پیشنهاد بازخوانی آثار هنری زمان‌زیسته آنان را در این شرایط غنا و کیفیت‌بهتری بخشید.

فراخوان جنبش‌های هنری

همه‌گیری کووید ۱۹ جدای از موزه‌ها هنرمندان مستقل جهان را هم برانگیخته تا در خلق رخداد‌های هنری عمومی همدست شوند. یکی از این رخدادها جنبشی در عرصه هنرهای

محیطی است که ابتکارات خلق را در سرتاسر جهان فراخوانده تا هنرمندان آثار هنری خود را به صورت آنلاین با جهانیان به اشتراک بگذارند و پیام‌های همبستگی را در مقابله با شرایط همه‌گیری بیماری ارائه کنند و شعار «با هم محکم ایستاده‌ایم» را سر دهند. اولین اثر در این ارتباط اینستا لیشن گل و گیاه با

همه‌گیری کووید ۱۹ جدای از موزه‌ها هنرمندان مستقل جهان را هم برانگیخته تا در خلق رخداد‌های هنری عمومی همدست شوند. یکی از این رخدادها ابتکارات خلاق را در سرتاسر جهان فراخوانده تا هنرمندان آثار هنری خود را به صورت آنلاین با جهانیان به اشتراک بگذارند

شیوع ویروس «کرونا» چهره مردم شهر را به خود گرفته است. مجسمه «کنفسیوس» در «تایوان» و «فردی مر کوری» در «سوئیس» از جمله دیگر مجسمه‌هایی هستند که این روزها با ظاهری متفاوت در سطح شهر دیده می‌شوند و دلیل آن هم ماسک‌هایی است که بر صورت‌هایشان نصب شده است.

ابراهیم حقیقی، هنرمند گرافیک‌سنت شناخته‌شده ایرانی هم در همین مسیر همه‌گیری ویروس کرونا را در بعضی از شناخته‌شده‌ترین آثار تاریخ هنر دنبال کرده است. این هنرمند پیشکسوت با استفاده از نمادهای همه‌گیری ویروس جهان شامل کروناژ دستمال کاغذی و ژل‌های ضد عفونی‌کننده گرفته تا ماسک‌های بهداشتی و دستمال کاغذی ارتباطی تازه را با این آثار پیشنهاد می‌دهد.

او در روزهای گذشته بیش از ۱۵ اثر منتشر کرده است که بر اساس تابلوهایی از نه‌مگربیت، نوسان و تونوگ، ادوارد مونش، فرانسیسکو گویا، گرنه وود، فریدا کالو، پل سزان و لوئاردو داوینچی به وجود آمده‌اند. رجوع و بازخوانی یک اثر هنری شناخته شده برای خلق اثری با مضمون متفاوت، در تاریخ هنر دارای سابقه است و این بار این همه‌گیری هراس‌انگیز بهانه چنین ارجاعی شده است. تصویری که شاید نشانگر این موضوع باشد که چطور هیجان و اضطراب ناشی از ویروس «کرونا» در مهم‌ترین هنرهای عمومی جهان نمایان شده است.

ترقی‌جاه می‌شود و به شیوه مینیاتورها موضوع غرق در جلال و نور می‌کند. در این مرحله چهره‌زنان، گیاهان، بخشی از پیکره اسب‌ها و خروس‌های همیشگی کارهای او، همچنین عناصر تزئینی در این شبکه‌زین‌جای می‌گیرند و شمالی‌های مذهبی را در ذهن بیننده تداعی می‌کنند. همه این‌ها به رابطه متفاوتی با جهان مادی اشاره دارند؛ جهانی که کالبد‌ها در آن بدون وزن، به نر می‌ورسکوت حرکت می‌کنند.

سال ۱۳۸۲، در نمایشگاه «بینش معنوی» موزه هنرهای معاصر تهران حضور می‌یابد. در همین سال بار دیگر دوسالانه نقاشی ایران در موزه هنرهای معاصر تهران محل ارائه آثارش می‌شود. ترقی‌جاه مجموعه پنج دوره و در سال‌های ۱۳۸۲، ۱۳۷۹، ۱۳۷۴، ۱۳۷۰، ۱۳۷۰، در این دوسالانه حضور دارد. و بالاخره در سال‌های پایانی حیات این هنرمند، نقاشی‌های او هر چه بیشتر به سوی انتزاع رفته‌اند. اسب‌های آشنای نقاشی‌های او در این مرحله در حال تحول به شکل‌هایی سیال‌اند که در یک ترکیب به یکدیگر می‌پیوندند؛ مرز بین شکل‌ها محو می‌شود و حالتی گریزپا و رؤیایی به آن‌ها می‌دهد؛ ترکیب‌ها آزادتر و تجربی‌تر می‌شوند و موضوع نقاشی به کنار می‌رود و جای خود را به عناصر بصری خالص‌تری مثل بافت، ضرب‌هنگ قلم و نقوش تزئینی می‌دهد و ترکیب‌های گفگیرکننده‌ای از سنت و نوآوری پیش‌روی بیننده می‌گذارد و او به این ترتیب موفق می‌شود در نهایت حال و هوایی امروزی‌تر به عناصر سنتی هنر ایرانی بدهد.

ترقی‌جاه، شیوه خاص او یعنی آمیزش جهان عینی و ذهنی قابل مشاهده است. در نقاشی‌های او یک حلقه ارتباط نزدیک بین دنیای بیرونی و درونی وجود دارد. نقطه آغاز برای این هنرمند طبیعت است اما تقلید از دنیای بیرونی برای ترقی‌جاه معنایی ندارد، بلکه امری طبیعی به‌شمار می‌رود که به‌عناصر شاعرانه‌او تبدیل شوند. به این ترتیب توجه به دنیای بیرونی و تمرکز بر دنیای درونی پیوندی ناگسستگی در آثار او می‌آفریند و بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند.

محمدعلی ترقی‌جاه با آغاز سفر هنری خود در فاصله سال‌های ۱۳۴۴ تا ۱۳۵۴ غالباً موضوعاتی برگرفته از طبیعت را به تصویر می‌کشد. با این حال از آغاز هدفش نه‌بازنمایی طبیعت، که مکاشفه در رنگ آمیزی و ترکیب‌بندی‌هایی مطابق با ذوق و خواسته‌ها است. در این مرحله بوم‌های او سرشار از رنگ‌های پر توان است که به چشم‌اندازها، طبیعت بی‌جان و فیگورهای اغلب زان‌و جان می‌بخشند.

ترقی‌جاه در ادامه مسیری، ته رنگ‌های لطیف و خطوط کنار‌نمای پر تاکید را جایگزین پوشش‌رنگی عناصر می‌کند. در این مرحله ترکیب‌بندی‌ها هر چه بیشتر به سوی ساده‌گی و توازن پیش می‌روند. در نیمه دوم دهه ۱۳۵۰، محمدعلی ترقی‌جاه تجربه‌هایی بازمهم‌عمیق‌تر در ترکیب‌بندی‌های سرشار از رنگ و طرح بی‌بی می‌گیرد. او در صداست موضوع سنتی مینیاتور ایرانی را با شیوه‌ای نواز حیث‌ارائه و هدف بیان دهه ۱۳۶۰ به این سو، گرمی و جلای درخشان طلازینت‌بخش آثار محمدعلی

بوم خبر

نمایشگاه مجازی هنر با هدف حمایت از کارگران روز مزد

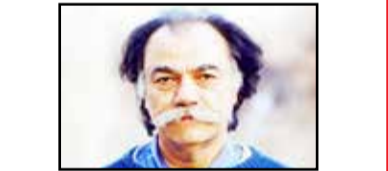

فراخوان نمایشگاه آنلاین خیریه «کرونا و رنسانس جهان معاصر» با مشارکت گالری دانه و آرتیستین و باهدف حمایت از هنرمندان، مهرورزی و کمک به کارگران روز مزد منطقه نصیرآباد منتشر شد. مبالغ حاصل از فروش آثار به‌صورت تمام و کمال صرف امور خیریه (کمک به کارگران کوره‌های آجرپزی منطقه نصیرآباد) خواهد شد. در متن فراخوان آمده است: از زمان فراگیر شدن ویروس کرونا در جهان شاهد تحولاتی بوده‌ایم که یادآور مسائلی حیاتی هستند و گویا سال‌ها بود که ما انسان‌ها آن‌ها را به‌دست فراموشی سپرده بودیم و اکنون که جان نوع بشر به خطر افتاده باز به سراغ الگوهای باستانی نیاکنمان رفته‌و دست‌به‌کار نجات زمین شده‌ایم. در این مدت زمان کوتاه، اصولی را باز آموختیم که حتی اگر آن‌ها را در زندگی روزمره به کار نگیریم، جز وظایف مابقی خواهند ماند.

در حالی که بسیاری از افراد، ایمن‌بیماری را فاجعه‌ای جهانی می‌نامند، ماتر جیح دادیم به‌عنوان یک فرصت به آن نگاه کرده‌و گوشه‌چشمی به‌دنیای پس از کرونا بیندازیم. این ویروس کوچک که ما آموخت که هیچ‌یک از افراد این کره‌ی خاکی فارغ از رنگ، نژاد، ملیت، مذهب یا ثروت بر دیگری برتری نداشته‌و همه‌با هم برابر هستند. فراخوان محدود به هنرمندانی است که حداقل یک نمایشگاه‌انفرادی در رزومه خود داشته‌باشند. اعضای انجمن‌های نقاشان، مجسمه‌سازان و عکاسان می‌توانند بدون در نظر گرفتن تعداد نمایشگاه‌در این فراخوان شرکت کنند. هنرمندانی می‌توانند آثار خود را با رویکرد «جهان پس از کرونا» یا «موضوع آزاد» در قالب نقاشی، حجج و معکس ارائه دهند. آثار عکاسی باید روی کاغذ ArtPrint چاپ شده و حتماً ادیشن عکس نیز ذکر شود. با توجه به محدودیت‌های تردد در سطح شهر و بین استان‌ها، هماهنگی جهت ارسال آثار فروخته شده، متعاقباً اعلام خواهد شد.

علاقه‌مندان برای دریافت اطلاعات بیشتر به نشانی <https://callartexpo.ir/> مراجعه کنند.

مسابقه طراحی پوستر با نماد ملی حرفه‌ای بودن در هنر

نمایشگاه "مرتضی ممیز، هنر به مثابه حرفه" هم‌زمان با هفته گرافیک برگزار می‌شود. انجمن صنفی طراحان گرافیک ایران، ۱۵ سال پس از درگذشت مرتضی ممیز قصد دارد در هفته گرافیک ۱۳۹۹، نمایشگاه "مرتضی ممیز، هنر به مثابه حرفه" را برگزار کند. به همین مناسبت از همه طراحان گرافیک دعوت شده است در این رویداد که هم‌زمان با نام‌گذاری خیابانی در تهران به نام مرتضی ممیز برگزار می‌شود، شرکت کنند. این نمایشگاه در راستای رویکرد جهانی نهاد ID-ICO در سال ۲۰۲۰ با پیام "حرفه‌ای باش" شکل می‌گیرد. با توجه به اینکه مرتضی ممیز از مهم‌ترین بنیان‌گذاران انجمن صنفی طراحان گرافیک ایران است که در عمر حرفه‌ای خود، به تحکیم پایه‌های حرفه گرافیک و مناسبات چندجانبه آن پرداخت، به‌عنوان نماد ملی "حرفه‌ای بودن" شناخته می‌شود. این نمایشگاه پاسخی است به دعوت جهانی حرفه‌ای بودن و ادای احترام به نماد ملی آن در حرفه طراحی گرافیک. دبیر نمایشگاه "مرتضی ممیز، هنر به مثابه حرفه" لوتیس امین‌اللهی و مدیر هنری آن کیانوش غریب‌پور هستند و هیئت انتخاب آثار را کوروش پارساژاد، مهدی سعیدی، مجید عباسی، کیانوش غریب‌پور و مهدی مهدیان تشکیل می‌دهند. علاقه‌مندان برای دریافت اطلاعات بیشتر از شرایط حضور و شیوه‌ارائه آثار در نمایشگاهی می‌توانند به سایت انجمن طراحان گرافیک به نشانی www.igds.ir مراجعه کنند.